EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 16.7.2025
SWD(2025) 556 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN ZPRÁVY O POSOUZENÍ DOPADŮ

o Evropském fondu pro konkurenceschopnost

Průvodní dokument k

**návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady
o zřízení Evropského fondu pro konkurenceschopnost (ECF), včetně zvláštního programu pro činnosti v oblasti obranného výzkumu a inovací, zrušení nařízení (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783, zrušení ustanovení nařízení (EU) 2021/696 a (EU) 2023/588 a o změně nařízení (EU) [EDIP]**

**návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady
o zřízení rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont Evropa na období 2028–2034 a stanovení pravidel pro účast a šíření výsledků a o zrušení nařízení (EU) 2021/695**

**návrhu rozhodnutí Rady
o zřízení zvláštního programu, kterým se provádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa na období 2028–2034, a stanovení pravidel pro účast a šíření výsledků v rámci uvedeného programu a o zrušení rozhodnutí (EU) 2021/764**

{COM(2025) 543 final} - {COM(2025) 544 final} - {COM(2025) 555 final} -
{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final}

Souhrnný přehled
Posouzení dopadů na příští dlouhodobý rozpočet EU (VFR) – Financování z prostředků EU na podporu konkurenceschopnosti
A. Potřeba opatření
Proč? Jaký problém se řeší?
V posledních třiceti letech se rozdíly v produktivitě mezi EU a ostatními vyspělými ekonomikami prohloubily, takže EU je méně konkurenceschopná než jiné velké ekonomiky. EU zaostává za jinými velkými ekonomikami v řadě oblastí, včetně technologického rozvoje, výkonnosti v oblasti výzkumu a inovací, tržní dynamiky a průmyslové kapacity. Posílení evropské konkurenceschopnosti se proto ukázalo být zásadní prioritou, jak bylo zdůrazněno v Draghiho zprávě. Jak je uvedeno v Kompasu konkurenceschopnosti[1], který vypracovala Evropská komise, evropská konkurenceschopnost zahrnuje schopnost EU zvýšit růst produktivity, vysokou životní úroveň a strategickou autonomii v rychle se vyvíjejícím globálním prostředí. Tato koncepce přesahuje tradiční hospodářskou soutěž založenou na nákladech a klade důraz na inovace, investice, odolnost a průmyslovou sílu, zejména v ekologických, digitálních a klíčových kritických odvětvích. Kompas konkurenceschopnosti identifikoval několik faktorů potřebných k posílení konkurenceschopnosti EU: 1) odstranění rozdílů v oblasti inovací, 2) dekarbonizace a 3) snížení nadměrných závislostí a zvýšení bezpečnosti. Kromě toho zdůraznil pět horizontálních faktorů: 1) zjednodušení, 2) odstranění překážek na jednotném trhu, 3) financování, 4) dovednosti a kvalitní pracovní místa, 5) lepší koordinace. Zjednodušení, financování a lepší koordinace budou hlavním cílem Evropského fondu pro konkurenceschopnost. Očekává se, že řešení těchto problémů bude mít pozitivní, byť nepřímý dopad na další problémy identifikované v Kompasu konkurenceschopnosti, jako jsou rozdíly v oblasti inovací a snížení závislosti Evropy na vnějších zdrojích pro kritické technologie a zdroje, a tím zvýšení bezpečnosti a odolnosti.
Čeho by měla tato iniciativa dosáhnout?
Zastřešujícím cílem této iniciativy je vytvořit investiční kapacitu na podporu evropské konkurenceschopnosti ve strategických technologiích a odvětvích a využít sílu nástrojů financování z rozpočtu EU. Konkrétně tato iniciativa podpoří veřejné a soukromé investice v průběhu celého investičního cyklu, zejména do výzkumu a inovací, a lépe využije potenciál rozpočtu EU ke snižování rizik za účelem maximalizace jeho přidané hodnoty pro EU. Kromě toho bude řídit a směřovat investice do strategických technologií a odvětví EU na podporu dekarbonizace, bezpečnosti a odolnosti. V neposlední řadě také usnadní přístup k financování z prostředků EU pomocí rychlejších, zjednodušených a harmonizovaných postupů zaměřených na uživatele a zlepší součinnost investic EU a členských států.
Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU?
Zaprvé, financování z prostředků EU posílí spolupráci a integraci mezi zúčastněnými stranami a přes hranice, čímž se odstraní národní překážky, a bude generovat kritický objem pro řešení společných problémů. Zadruhé tím, že EU bude řešit selhání trhu a suboptimální investiční podmínky a vytvářet ekonomický efekt, posílí hospodářskou odolnost, zmobilizuje soukromé finanční prostředky, přitáhne kapitál, zvýší produktivitu v celé EU a podpoří ekonomicky prospěšné projekty, které by jinak nemusely uspět. Podpoří celounijní hospodářskou soutěž, díky níž se prosadí nejlepší vědecké a inovativní nápady z celé EU. Zatřetí, posílením orientace investic a sdružováním zdrojů bude EU schopna lépe řešit celounijní problémy a prosazovat společné priority, jako je digitální a ekologická transformace.

[1] COM(2025) 30 final. Kompas konkurenceschopnosti pro EU.

B. Řešení
Jaké legislativní a nelegislativní možnosti byly zvažovány? Je některá možnost upřednostňována? Proč?
Byly zvažovány tři různé možnosti: První možností byl dosavadní scénář „plus“, při níž by si 14 stávajících programů[2] zachovalo svá vlastní pravidla, ale Komise by se pokusila zajistit horizontálnější soudržnost mezi jednotlivými fondy tím, že by se rozšířil přístup přijatý v rámci Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP), aby individuální projekty mohly získat kumulativní financování v rámci několika programů. Druhou možností by byla „posílená koordinace mezi programy a společný soubor pravidel“, v jejímž rámci by navíc došlo k harmonizaci pravidel napříč programy, zejména ke sladění cílů, složek a pilířů a rovněž prováděcích nástrojů a horizontálních právních ustanovení. Třetí možností by byla „konsolidace programů do nového Evropského fondu pro konkurenceschopnost“, čímž by došlo ke sdružení relevantních programů EU do jednoho fondu se strategickým řízením, které by spíše než programy upřednostňovalo zamýšlenou politiku. Tato možnost by vytvořila jednotnou investiční kapacitu na podporu strategických odvětví a technologií, přelomových inovací a dekarbonizace prostřednictvím plynulého investičního procesu od základního po aplikovaný výzkum až po zavádění, výrobu, služby a řešení. Tento fond by byl strukturován podle malého okruhu oblastí se zásadním významem pro konkurenceschopnost a odolnost EU. Díky způsobu své správy by fond mohl rychle reagovat na nové výzvy a priority. Tato třetí možnost by nastolila rovnováhu mezi předvídatelností potřebnou pro dlouhodobé investice, jako je výzkum a inovace, a flexibilitou potřebnou k reakci na nové politické priority. Upřednostňovanou možností je právě tato třetí možnost, neboť nabízí ucelený soubor opatření k překonání stávajících nedostatků v oblasti financování z prostředků EU souvisejících s konkurenceschopností, jak je popsáno výše. V zájmu zajištění úspěchu upřednostňované možnosti zavede EU opatření k minimalizaci potenciálních negativních dopadů, mimo jiné vyvážením flexibility potřebou předvídatelnosti.
C. Dopady upřednostňované možnosti
Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

[2]Mezi 14 programů EU, které spadají do oblasti působnosti tohoto posouzení dopadů, patří Horizont Evropa, Inovační fond, program Digitální Evropa, Nástroj pro propojení Evropy – digitální složka, Evropský obranný fond, akt na podporu výroby munice, akt o posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím kolaborativního zadávání veřejných zakázek, Program pro evropský obranný průmysl, EU4Health, Evropský kosmický program, IRIS2, InvestEU, Program pro jednotný trh (složka pro malé a střední podniky) a LIFE.

Upřednostňovaná možnost by zajistila během patnácti let vyšší návratnost investic, přičemž celkový přínos na jedno vynaložené euro by byl o 15,74 % vyšší než u první možnosti (dosavadního scénáře „plus“). Evropská unie by rovněž zaznamenala nárůst vývozu, který by byl o 58 % vyšší než u první možnosti, zejména z důvodu většího objemu investic. Celkový dopad upřednostňované možnosti na produktivitu EU bude pravděpodobně pozitivní díky její schopnosti přidělovat zdroje účinněji a účelněji.

Očekává se rovněž, že tato možnost sníží administrativní náklady příjemců tím, že provede integraci přístupových míst a zavede jednotný soubor pravidel, zjednoduší proces financování a vytvoří efektivnější prostředí příznivé pro podnikání, které bude přínosem zejména pro průmyslová odvětví s vysokým růstem, malé a střední podniky, inovativní start-upy a projekty vyžadující dlouhodobou investiční podporu. Zjednodušený a modernizovaný postup podávání žádostí zvýší jasnost pro předkladatele projektů a celkově usnadní přístup k financování.

Upřednostňovaná možnost rovněž zkonsoliduje procesy financování a rozšíří přístup k finančním nástrojům, díky čemuž bude EU moci lépe využít svůj potenciál mobilizovat soukromý kapitál a zvýšit rozpočtovou flexibilitu. Tato možnost rovněž posílí vazby mezi základním výzkumem a pokročilými fázemi výzkumu, inovacemi a výrobou, zajistí dynamickou hospodářskou strukturu v rámci EU a lepší zavádění nápadů na trh.

Z hlediska trhu je cílem jednotného rámce financování zvýšit konkurenceschopnost evropských podniků tím, že financování bude dostupnější a strategicky sladěné. Podpoří rovněž evropskou strategickou autonomii a sníží kritické závislosti.

V neposlední řadě bude mezi sociální přínosy patřit podpora tvorby pracovních míst, zvyšování úrovně dovedností a regionální hospodářský růst, zejména ve strategických odvětvích. Přínosy této možnosti pro životní prostředí jsou úzce spojeny s upřednostněním dekarbonizace a čistých technologií jako klíčových odvětví a technologií. Toto zaměření by mělo vést k pozitivnímu dopadu na klima a na směřování EU k dekarbonizaci.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?

Žadatelům a příjemcům, kteří již využívají finanční prostředky EU, by mohly vzniknout určité náklady na přizpůsobení se novému systému. Přechod na jednotný integrovaný fond by vyžadoval, aby se organizace zvyklé na stávající strukturu adaptovaly. I když by zpočátku bylo potřeba přizpůsobit se pravidlům nového fondu, příjemci by tento poznávací proces museli absolvovat pouze jednou, a nikoli opakovaně u více programů. Celkově snazší dostupnost a menší překážky by výrazně snížily náklady na podávání žádostí obecně, a to i pro širší skupinu žadatelů. Zmíněné určité narušení by bylo možné zmírnit vytvořením jednotné brány na základě prvotních zkušeností s portálem pro financování a nabídková řízení a portálem STEP a transformaci by mohla pomoci zvládnout i pružná a pohotová robustní správa a struktury sítí zúčastněných stran. Díky jednodušší a srozumitelnější struktuře by v konečném důsledku mohli získat přístup k programům financování noví příjemci, což by stimulovalo inovace napříč odvětvími.

Jaký bude dopad na podniky, včetně malých a středních podniků a mikropodniků?

Malým a středním podnikům, které jsou s financováním z prostředků EU již obeznámeny, vzniknou zpočátku adaptační náklady v důsledku nutnosti vynaložit přechodné úsilí na přizpůsobení se novým pravidlům, seznámení se s konsolidovaným systémem podávání žádostí atd. Předpokládá se však, že tyto náklady budou pouze dočasné a omezené. Postupem času budou mít malé a střední podniky prospěch ze snížených administrativních nákladů na identifikaci relevantních možností financování a podávání žádostí. Mezi hlavní výhody bude patřit jednotný portál pro podávání žádostí, zjednodušená a harmonizovaná pravidla, zjednodušené poradenské služby a jednotné kontaktní místo, čímž se zvýší dostupnost financování a zároveň se sníží náklady a složitost. Do struktury Fondu pro konkurenceschopnost musí být začleněna podpora malých a středních podniků, aby se zajistilo, že tyto přínosy se uskuteční.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Ne, neboť se jedná o program řízený přímo Komisí na úrovni EU nebo nepřímo prostřednictvím jejích prováděcích partnerů s finančními prostředky přidělovanými příjemcům.

Očekávají se jiné významné dopady?

Upřednostňovaná možnost zlepší produktivitu a posílí postavení EU v globálním hodnotovém řetězci, mimo jiné prostřednictvím přelomových inovací vytvářejících nové trhy. Tím, že podpoří inovace a výrobu, sníží závislosti a zlepší postavení podniků v EU na trhu. Strategické řízení a specializované financování zajistí předvídatelnost financování, od základního výzkumu až po uplatnění na trhu. Malé a střední podniky budou těžit ze zjednodušeného přístupu k financování, nižších administrativních nákladů a rychlejších přidělovacích postupů, čímž se zlepší jejich schopnost získávat kapitál. Tato iniciativa by mohla posílit konkurenční postavení strategických odvětví a pozici EU v oblasti kritických a pokročilých technologií. Díky vnějším efektům z toho budou mít prospěch i související odvětví, což povede ke zvýšení produktivity.

D. Návazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Tato iniciativa bude monitorována prostřednictvím výkonnostního rámce pro rozpočet na období po roce 2027, který je zkoumán v samostatném posouzení dopadů. Výkonnostní rámec stanoví povinnost vypracovat během realizační fáze programu zprávu o provádění a dále zpětné hodnocení, které musí proběhnout v souladu s čl. 34 odst. 3 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509. Toto hodnocení musí být provedeno v souladu s pokyny Komise pro zlepšování právní úpravy a bude založeno na ukazatelích relevantních pro cíle daného programu.